

Сентиментално васпитање

Тони Цај

Лета '63, '65. и '67.
године провео сам
радећи у израелским
кибуцима, а у
међувремену сам био
предани активиста
Радничког ционизма

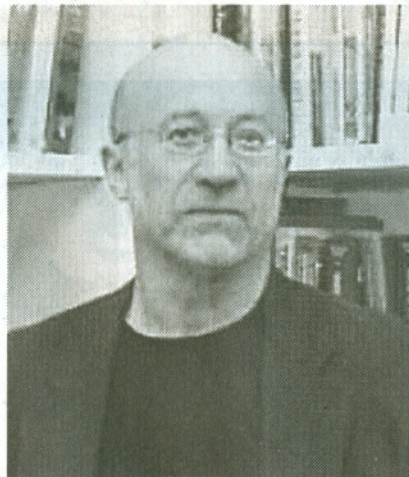
Тони Цај је завршио Кинис колеџ у Кембриџу, „Ecole normale superieure” у Паризу и био професор на Кембриџу, Оксфорду и Берклију. На Њујоршком универзитету је као професор 1995. године основао Ремарк институт за изучавање европске историје, чији је директор био до краја живота, до августа 2010. године. Био је стални сарадник најугледнијих часописа: „Њујорк ревију оф букс”, „Тајмс литерари сајлменс”, „Њу риваблик”, „Њујорк тајмс”, и многих других у Европи и Америци. Написао је и уредио 14 књига и добио многа признања, био финалиста избора за Пулицерову награду, а његова најпознатија књига „После рајна” била је међу десет најбољих књига 2005. године. „Колиба сењања” је његова прва поистихумно објављена књига, новембра 2010. и истовремено прва књига овог аутора код нас.

„Колиба” је књига сењања, књига есеја, сваки есеј слика једно живојно искуство, од мириса тако драгих му возова до ционистичке младости у кибуцу; од швајцарских чаробних брегова до париске 1968; од кембричких сиремачица соба до француских интелектуалаца... Чета год да се сећа, Цај пише маестрално. Са елејанцијом духа, достојанственом меланхолијом, тактичном сликовношћу и блиставим, духовитим језиком. Са свешћу да лајано умире...

Ја сам шездесете године провео нешто друкчије него моји вршњаци. Наравно, и мене су привукли опште одушевљење Битлсима, лаке дроге, политичко дисидентство и секс – ово последње сам више замишљао него спроводио у дело, али мислим да, упркос касније насталој митологији, ни у томе нисам одскакао од већине. Али, што се тиче политичке активности, од главног тока дешавања између 1963. и 1969. одвукло ме је потпуно посвећивање левичарском ционизму. Лета 1963, 1965. и 1967. године провео сам радећи у израелским кибуцима, а у међувремену сам био предани активиста Радничког ционизма, у својству неплаћеног функционера једног од покрета младих. У лето 1964. „припреман” сам у кампу за обуку на југозападу Француске за

руководећу функцију, а од фебруара до краја јула 1966. радио сам на колективној фарми Маханаим у Горњој Галилеји.

У почетку је то бескомпромисно сентиментално васпитање веома добро функционисало. Бар током лета 1967. године, кад сам од добровољног радника у кибуцу напредовао до резервног припадника израелских оружаних снага, био сам идеалан регрут: речит, посвећен и бескомпромисно идеолошки подобан. Попут оних који играју колу у „Књизи смеха и заборава” Милана Кундере, ја сам се придружио истомисљеницима у срећним колективним весељима, искључивао сам неистомисљенике и славио наше умирујуће јединство духа, циља и одевања. Идеализовао сам јеврејску особеност и интуитивно схватао и

понављао ционистички нагласак на посебности и етничкој разлици. Био сам чак позван – у апсурдном добу од шеснаест година – да одржим главни говор на конференцији ционистичке омладине у Паризу, где сам изјавио да је пушење „буржоаска девијација” која угрожава посвећеност јеврејске омладине здравим активностима на чистом ваздуху. Искрено сумњам да сам и тада у то веровао – уосталом, пушио сам – али био сам веома вешт на речима.

Суштина Радничког ционизма, тих година још верно својим темељним догмама, лежала је у обећању посла Јеврејима: идеја да ће се млади Јевреји из дијаспоре спасти јаловости, начина живота асимилованих људи и бити пребачени у удаљена колективна насеља у руралној Палестини – да би та-

мо створили, и како су идеолози говорили, изнова створили, живо јеврејско сељаштво које не би било ни експлоатисано ни експлоататорско. У једнакој мери ослоњен на социјалистичке утопије с почетка деветнаестог века и руске митове о егалитарним сеоским заједницама, Раднички ционизам је, на карактеристичан начин, био поцепан на сукобљене секташке култове: било је оних који су сматрали да би сви у кибуцу требало слично да се облаче, да заједно подижу децу и једу, користе – али не и поседују – исти намештај, кућну опрему па чак и књиге, као и да на обавезним недељним састанцима колективно одлучују о свим видовима свог живота. Блаже варијанте ове тврде доктрине допуштале су извесну разноликост животног стила па чак и нешто личне имовине. А постојало је и мноштво нијанси између чланова кибуца које су често биле више резултат темељних неслагања него личног или породичног сукоба.

Владала је општа сагласност око ширег моралног циља: враћања Јевреја у земљу и спречавања њихове даље дегенерације као последице обескорењености у дијаспори. За петнаестогодишњег новајлију из Лондона први сусрет с кибуцом био је изузетно узбудљив. **Наставиће се**

Књигу Тонија Цата „Колиба сењања” у издању предузећа „Yes-Pro” можете купити у књижарама или поручити: тел. 011/391-08-04, e-mail: office@yes-pro.com